

Social alkymi, konsekration, reproduktion - resume, analyse og kritik af *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*

Morten Nørholm

Indledning

I denne artikel analyseres *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark* (Forsknings- og Innovationsstyrelsen 2009, herefter F&I 2009) som blev gennemført med henblik på at vurdere "... om forskningsrådssystemet i sin organisation og funktion lever op til sit formål" (F&I 2009: 3). Ud fra et teoretisk perspektiv som hentes fra Émile Durkheim, Ludwig Wittgenstein, Pierre Bourdieu, Ulf P. Lundgren og Staf Callewaert som hver på sin måde anser, at praktikken har sin egen logik og ikke kan forstås som regler ført ud i livet. Desuden anvendes især mine egne udkast til en teori om den sociale og symbolske funktion (det jeg efter arbejdet med afhandlingen benævner den egentligt pædagogiske funktion¹) af evalueringer (jf. litteraturlisten). Fokus i mit hidtidige arbejde er især på den slags bedømmelser som pr. feltkræfter er (uddannelses-)evalueringer, mens perspektivet i denne artikel bredes ud til at omfatte andre evalueringer, herunder bedømmelser, som skønt de fungerer som evalueringer, ikke har navn af evalueringer – fx bedømmelser af ansøgninger til forskningsrådene.

I artiklen sandsynliggøres det, hvordan ikke alene evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark

(F&I 2009), men også, som en anden side af samme sag og som et strukturelt forhold, det evaluerede forskningsrådssystem som sådan som den væsentligste funktion, den egentligt pædagogiske funktion, har at foretage og legitimere en social sortering som re-producerer en allerede eksisterende, grundlæggende vilkårlig social orden. Det sandsynliggøres, hvordan den legitime sortering, som foretages af forskningsrådssystemet, som et strukturelt forhold, systematisk fremmer visse bestemte forskningstilgange, og det sandsynliggøres hvordan evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) forstærker denne skæve sortering, ligeledes som et strukturelt forhold.

I artiklen gøres et empirisk punktnedslag, men det er udgangspunktet og hævdelserne, at det valgte analyseobjekt samt forklaringerne og perspektivet – rekonstruktionen – er bredere end det valgte empiriske udgangspunkt og forklaringerne i den forbindelse, ligesom de teoretiske forklaringer og anvendelsen af forskellige teorier rækker ud over artiklens konkrete analyser. I artiklen tegnes desuden et omrids af en større undersøgelse, som kunne undersøge de teoretiske forklaringer, som skitseres ud fra et konkret empirisk udgangspunkt.

I Andersen og Henningsen (2009) analyseres og diskuteres de danske forskningsråds bevillingspraksis i perioden 2001-2006. Her fremvises og diskuteres visse skævheder i forbindelse med forskningsrådenes tildeling af midler, især i forhold til variablene social baggrund, køn og nationalitet/oprindelsesland. I Wright (2009) fremvises og diskuteres bl.a. visse problemer i forbindelse med anvendelsen af forskellige former for reviews ved bedømmelse af forskningsproduktion og konsekvenserne heraf (se senere). I Notat (2010) påpeges og diskuteres tilsvarende skævheder i tildelingen af midler: I samtlige forsk-

¹ I denne artikel anvender jeg for første gang betegnelsen 'den egentligt pædagogiske funktion'. Betegnelsen anvendes synonymt med den sociale og symbolske funktion (den funktion af uddannelsesevalueringer som rekonstrueres i min afhandling Nørholm 2008a) og udgør et af denne artikels forholdsvis originale bidrag som desuden ligger ud over det, som præsenteres i afhandlingen. En sådan introduktion burde ledsages af en grundigt udfoldet argumentation. Her findes en minimal antydning: Pædagogik som videnskabsfag opfattes "[...] som videnskaben om overførsel af mening fra den ene generation til den næste" (Nørholm 2008a, bagflap; tak også til Ulf Brinkkjær) - formelt, institutionaliseret respektive uformelt, uden for institutioner. Denne overførsel foregår socialt og symbolsk, og det er denne sociale og symbolske funktion, som betegnes den egentligt pædagogiske funktion, dvs. den funktion som rekonstrueres med redskabet pædagogik som videnskab.

ningsråd er succesraterne for medlemmer af rådene større end for alle ansøgerne set under et.

I disse artikler ses diskussioner af evalueringssystemer som ikke nødvendigvis har navn af evalueringer, og parallelterne til analyserne i denne artikel er store. Dog ser den slags forklaringer, som tilbydes i denne artikel, ud til at være fraværende såvel i de nævnte artikler som i tilsvarende analyser. Ingen af stederne findes det, som dermed ser ud til at være denne artikels forholdsvis originale bidrag, en videnskabelig rekonstruktion af den egentligt pædagogiske funktion af forholdene.

Præsentation af umiddelbart objekt, præliminær analyse

Artiklens umiddelbare objekt er udgivelsen *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark* fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen august 2009. Udgivelsen påkalder sig opmærksomhed, fordi man som forsker er stedse mere afhængig af tildelingen af midler til den forskning, man vil udføre, fordi basisbevillingerne samtidig mindskes. Det som ses, er en bevægelse mod en monopolisering af fordelingen af statslige midler hos en central, statsligt nedsat instans frem for lokalt i de enkelte universiteter respektive forskningsinstitutioner. En bevægelse som ikke alene ses i Danmark, men også i fx Norge, og som desuden ser ud til at være på vej i fx Sverige såvel som i det hele taget internationalt; fra relativt autonomt arbejdende universiteter med basisbevillinger som fordeles efter interne kriterier til universiteter, hvis arbejde og i det mindste hvis økonomiske vilkår mere og mere direkte styres fra centralt statsligt hold, uanset om styringen foregår pr. mellemkomst af forskellige instanser, som ser ud som om, de er relativt autonome, fx forskningsrådssystemet i Danmark.

Denne bevægelse fra decentral til central svarer til det, som i en ganske anden sammenhæng vises i Kjærgaard (1996): Det som i eftertiden gengives som bondens frigørelse som betingelse for driftighed og opfindsomhed (symboliseret ved de danske landboreformer og stavnsbåndets ophævelse i 1788), tolkes i stedet som afviklingen af et innovativt, velfungerende decentraliseret adelsvælde på herregårdene til fordel for en centraliseret stats- eller kongemagt og til fordel for en stand af selvejende bønder som "Hellere [ville] dø end samarbejde" (Kjærgaard 1996: 216), dvs. som rekonstrueret snarere døde frem for at hjælpe sig selv gennem at hjælpe naboen eller bede naboen om hjælp,

og som derfor var det absolut modsatte af driftige og opfindsomme².

Evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) blev foretaget efter alle evalueringsteknikers regler og forestået af et til lejligheden nedsat evalueringspanel, som bl.a. benyttede sig af selvevalueringer for at udføre den evaluering som resumeres og analyseres i denne artikel. Funktionen af forskningsrådssystemet blev evalueret ud fra en række på forhånd formulerede kriterier, og der blev efterfølgende formuleret en række anbefalinger til forbedring af systemet. Intet mærkværdigt her; en normal evaluering (jf. Nørholm 2008a): Evalueringen af forskningsrådssystemet er en *evaluering-selvevaluering* af et *evaluering-selvevalueringssystem*: Både evalueringen og det evaluerede forskningsrådssystem er New Public Management-styringsredskaber inden for rammen af en bestemt form for logisk positivisme (jf. fx Lundgren 1979, Ekeland 2009), mere nøjagtigt instrumentel positivisme.

I min afhandling (Nørholm 2008a) konstrueres den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer: At foretage og legitimere reproduktionen af en allerede eksisterende, dybest set vilkårlig social orden, hvor evalueringerne fungerer som et trin i en firetrins social sorteringsraket: Evalueringforskning fungerer metaevaluerende og foretager en social sortering af evalueringerne, evalueringerne foretager en social sortering af de evaluerede uddannelser, og uddannelserne foretager en social sortering af elever/studerende. Andre pointer, som er væsentlige for diskussionen i denne artikel, er, at evalueringer og det, som benævnes normal evalueringforskning (*doxa*), er to uadskillelige sider af samme sag, og at den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringerne er at reproducere en eksisterende, principielt vilkårlig social orden. Uddannelsesevalueringerne henter deres legitimitet i en forskning, der skønt den administrativt allokeres eksternt i forhold til evalueringerne, og det som evalueres, udgør en ikke-autonom del af et magtens felt. Diskussionerne i denne artikel udgør en selvstændig perspektivering og udvidelse af det fokus og arbejde som ses i

² Dette kunne læses som en lamentering over, at det minsandten var bedre i gamle dage. Det ville dog kræve en anden analyse end den, som tilbydes i denne artikel, så det kan man ikke vide. Fordi der ser ud til at være en række paralleller, kunne det dog ønskes, at der blev gennemført en pædagogisk-historisk undersøgelse af udviklingen på universitetet med Kjærgaard (1996) som model. Det som dog ses, og som er en væsentlig pointe, er, at selvstændigheden, en relativ autonomi til at opstille egne kriterier forsvinder, når en stærk stat overtager reguleringen, i og med såvel evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) som forskningsrådssystemet som sådan.

min afhandling – fra evaluering af navn til evaluering af gavn.

Efterhånden fremstår reproduktionen af givne, principielt vilkårlige sociale dominansforhold som et generelt, strukturelt træk ved ikke alene enhver formaliseret evaluering, som udføres i navn af evaluering, men også når der som her er tale om et forskningsrådssystem, som (re)konstrueret udgør et evaluerings-selvevalueringssystem, en evaluering som (delvis) benytter sig af selvevalueringer (se også senere).

En omvej til en analyse af *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*

Før analysen af evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) er det nødvendigt indledningsvis at kaste et systematisk blik på det evaluerede og dets sociale og symbolske funktion. Imidlertid er det hele i konstant bevægelse. Efter udgivelsen af evalueringen af forskningsrådssystemet i efteråret 2009 er der sket en tilpasning. Dette vanskeliggør en efterfølgende dokumentation af præcis, hvordan systemet var indrettet på tidspunktet for udgivelsen af evalueringen. Dermed forsvinder muligheden for i denne artikel at præsentere en gennemgang og præliminær analyse af selve forskningsrådssystemet på tidspunktet for evalueringen, svarende til den som senere præsenteres af selve evalueringen.

At det hele er i bevægelse, inklusive den evaluering som antages at være årsagen til, at det hele er i bevægelse, men som i stedet må ses som en anden, socialt nødvendig side af bevægelsen, er udtryk for en social nødvendighed af (oplevelsen af), at det hele er i bevægelse. Dermed er det forhold, at det hele er i bevægelse, desuden i sig selv et fingerpeg om, at det som står på spil, i det mindste også og muligvis udelukkende, er en forestilling om, at udvikles den rette metode og anvendes metoden metodisk, garanteres kvaliteten af det, metoden (angiveligt) anvendes på; metodekonsistens antages at garantere en upartisk partiskhed. En sådan forestilling har ifølge Lundgren (1979) en bestemt form for logisk positivisme som forudsætning (der menes en instrumentel positivisme), hvilket understreger, at det ikke og i mere generelle termer er universelle videnskabelige interesser der står på spil, men at det som står på spil, derimod i sidste ende er udviklingen af et forfinet administrativt redskab, som kan sikre reproduktionen af en allerede eksisterende social orden.

De mange vejledninger til udformning af forskningsrådsansøgninger (jf. www.fi.dk) består især af metodiske retningslinjer for udformningen af ansøgning, ansøgningens disponering samt rækkefølge og

tilstedeværelse af bestemte punkter i ansøgningen, valg af sprog, opstilling af budget osv.; valg af metode som hvad man kunne kalde en trosbekendelse til et bestemt system eller en bestemt retning. I en positivistisk vision, som udtryk for en instrumentel positivisme, antages metode og metodevalg at garantere det videnskabelige niveau (jf. Lundgren 1979): Frem for at foretages efter projektets videnskabelige kvaliteter foretages sorteringen i forhold til, om og i hvilken udstrækning ansøgningerne til forskningsrådene følger de retningslinjer respektive anbefalinger osv., som formuleres fx på hjemmesiden.

Forskningsrådssystemet benytter ansøgninger som skrives af ansøgerne selv som grund for afslag eller tilsagn om tildeling af midler. I termer af evalueringer er forskningsrådssystemet dermed et evalueringssystem, som benytter sig af selvevalueringer som basis for evalueringerne: De enkelte ansøgninger indeholder selvpræsentationer af de(n) ansøgendes interesser, kompetencer, meritter, perspektiver, samarbejdspartnere, gruppetilhørsforhold osv. Alt i forhold til såvel implicite som eksplicite krav (jf. fx forskningsrådenes hjemmesider via www.fi.dk). Her er det især interessant at et projekts budget, dvs. de økonomisk økonomiske rammer om projekterne, vægtes højt ved bedømmelserne. Derved eksemplificeres, at det (pr. krop eller selvfølgelighed) anses for relevant, at en ansøgning om et videnskabeligt forskningsprojekt vurderes i forhold til en økonomisk økonomi frem for alene i forhold til en erkendelses-økonomi. Eller rettere at penge kan måle et projekts forskningsmæssige værdi og relevans. At selve indsendelsen af et budget tilmed kunne være vigtigere, end om dette budget i sidste ende holder, er endnu et påfaldende upåfaldende træk ved hele systemet. Medregner man (jf. Bourdieu 1984) en socialt ulige fordeling af kompetencen til at forvalte et forhold, som fx at et indsendt budget end ikke behøver holde, ses allerede hér, at der er en social skævhed i forhold til, hvem der overhovedet sender ansøgninger ind. I klartekst: Forskningsrådssystemet henvender sig i praksis ikke til enhver.

Forskningsrådssystemet er et statsligt nedsat organ p.t. underlagt Forsknings- og Innovationsstyrelsen, hvor de indkomne ansøgninger evalueres i forhold til både eksplicite og implicite krav, som modsvarer eksplicite såvel som implicite, naturaliserede forestillinger hos ansøgerne (som ligeledes må antages at være ulige socialt fordelt). Evalueringen af de indsendte ansøgninger foretages af en gruppe forskere, som qua medlemmer af forskningsrådene (i en cirkulær legitimeringsproces, en social alkymi) anerkendes for at være excellente forskere/videnskabsmænd (en idémæssig forestilling som fx ses i Notat 2010: 1

som forklaring på, at medlemmerne af forskningsrådene har en større succesrate ved tildelingen af forskningsmidler i forhold til ansøgerfeltet som sådan – jf. også senere). Imidlertid udtrykker placeringen snarere større akademisk organisationskapital (jf. Bourdieu 1984, Callewaert 2003, Nørholm 2005, 2008b): Subjektive forskningsinteresser hos ansøgerne underkastes (qua de omfattende og udførlige metodiske/systematiske krav til ansøgningerne) en særlig logisk positivistisk forståelse, som afkræves og kendetegner forskningsansøgninger, og som bl.a. kræver, at en ansøger præsenterer det kategorisystem, som tænkes anvendt (jf. de tidligere nævnte særlige krav til ansøgningernes udformning), dvs. en instrumentel positivisme. Dermed foruddiskonteres rammerne for resultaterne – og selve resultatet – af den undersøgelse, der søges støtte til at udføre.

Det ovenstående indebærer, at forskningsrådssystemet allerede på grund af de implicite respektive eksplicite formkrav, som ellers er tænkt at sikre kvaliteten af såvel ansøgningerne, som den forskning som belønnes, modarbejder den som ansøger om midler til at undersøge noget ukendt med anvendelse af endnu ikke opstillede kategorier, fordi fx en ansøger havde som teoretisk-videnskabeligt udgangspunkt, at et empirisk og teoretisk-analytisk arbejde er to uadskillelige sider af samme sag, og at et kategorisystem må udformes undervejs i det rekonstruerende arbejde og som led i en evigt pågående konstruktion af et videnskabeligt objekt (jf. Bourdieu *et al.* 1991 samt kapitel 3 i Bourdieu 2005). Den sidste type af ræsonnement med udgangspunkt i et teoretisk funderet argument som har udgangspunkt i de herskende feltkræfter, er dog vanskelig at påvise empirisk, fordi det principielt ville kræve en undersøgelse dels af afviste ansøgninger (principielt muligt), dels af ansøgninger som aldrig blev skrevet (ikke muligt). Her foretages en teoretisk følgeslutning af det empirisk-teoretiske arbejde i artiklen såvel som i min afhandling (Nørholm 2008a).

Der ses også her en interessant social mekanisme, som bortsorterer det originale (marginale) i og med en (symbolsk) metodisk garanti for, at dette originale (marginale) tilgodeses. Og allerede her ses m.a.o. omridset af den egentligt pædagogiske funktion af forskningsrådssystemet og det tilhørende selvevalueringssystem, som er at medvirke til reproduktionen af en eksisterende social orden.

Men en ting er, om noget vælges frem for noget andet. Samtidig antydes det, at det ikke er tilfældigt, hvad der vælges, hvilken form for forskning som konsekteres (jf. Bourdieu 2005, Lundin 2008, 2010), ligesom det ikke indholdsmæssigt er tilfældigt,

hvilken forskning respektive hvilke forskningstilgange som konsekteres.

Uddybende præsentation, foreløbig analyse og diskussion af *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*

I det følgende findes en præsentation og foreløbig analyse og diskussion af visse minimums-oplysninger vedr. evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009), herunder hvad der er i gang, og hvor vi befinder os i et socialt landskab. I første omgang lades det umiddelbare objekt tale, dernæst foretages et brud hermed efterfulgt af en konstruktion af artiklens videnskabelige objekt.

Rækkefølgen af oplysningerne og de foreløbige analyser er ikke prioriteret; forholdene må ses som flere samtidige sider af samme sag, og først og fremmest impliceres intet om årsag og virkning.

Evalueringens forord

Forordet forklarer, at videnskabsministeren i november 2008 nedsatte et uafhængigt evalueringspanel, og at de i panelet har:

“[...] vurderet, om forskningsrådssystemet i sin organisation og funktion lever op til sit formål.

[...]

For di evalueringen skal udgøre et grundlag for fremadrettet at styrke systemets funktionalitet, har vi formuleret en række anbefalinger i rapporten.”

(F&I 2009: 3)

Evalueringens formål ligger inden for en normal forståelse af, hvad en evaluering kan, skal, er, tager udgangspunkt i, gør osv. (jf. Nørholm 2008a). Fx ses hvordan det formål, som det skal vurderes om forskningsrådssystemet lever op til, hvad angår funktion og organisering, er internt formuleret (formuleringer som genfindes i evalueringens kommissorium, se senere), ligesom det tages for givet, at evalueringen foreslår forbedringer frem for blot at undersøge funktionen. Det antydes aldrig, at funktionen af evalueringen kunne være noget andet, end de idémæssige forestillinger, som ligger bag formuleringerne i formålet med evalueringen; en videnskabelig rekonstruktion som går ud over evalueringens selvforståelse, efterspørges ikke. En pointe som hentes fra Nørholm (2008a) er, at det ville være en (social) fejl, hvis en videnskabelig rekonstruktion produceredes, og det ses allerede her, at der tages et ganske bestemt udgangspunkt som implicerer en teori om genese og struktur af menneskelige handlinger uden en symbolsk økonomi af disse handlinger – ‘rational man’.

Evalueringens kommissorium

Kommissoriet for evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark siger at:

Evalueringen skal på et overordnet plan svare på, om systemet [...] lever op til sit formål.

[...]

[...] fire konkrete temaer [...] ønskes belyst i forbindelse med evalueringen:

- Behovet og mulighederne for at anvende anonyme bedømmere i Danmark, [...]
- Begrebsapparatet, herunder opdelingen i hhv. "fri" og "strategisk" forskning og finansiering af såvel grundforskning som anvendelsesorienteret forskning, [...]
- Identifikation af eventuelle overlap i opgavevaretagelsen [...]
- Det danske forskningsrådssystems samspil med tilsvarende systemer internationalt samt organiseringen af forskningsrådgivning og forskningsfinansiering i andre relevante lande.

(F&I 2009: 66)

I kommissoriet henvises ligeledes til idebaserede forestillinger, men nu om forskningsrådssystemets formål (hvilket er et argument for også at analysere og diskutere ikke alene selve evalueringen, men også det forskningsrådssystem som evalueres). I kommissoriet ses en grundlæggende antagelse af, at et politisk formuleret formål for et forskningsrådssystem er det samme som dette forskningsrådssystems funktion, og som om et politisk formuleret formål kunne forklare, hvad der foregår, og hvorfor. I lyset af det teoretiske udgangspunkt som er artiklens, er dette ikke et holdbart udgangspunkt, hverken implicit eller eksplicit. Også her ses et fravær af forståelsen af, at menneskelige handlinger også kunne analyseres med symbolske (med-)betydninger.

Eftersom en videnskabelig rekonstruktion, som altså strider mod kommissoriets antagelser, desuden ville være en (social) fejl, understreges det atter, at evalueringen præcis ikke udgør en videnskabelig undersøgelse. Ganske vist hævdes noget sådant aldrig. Imidlertid impliceres, at selv uden en videnskabelig rekonstruktion kan alt forstås, dvs. at det, som aldrig forklares, og som samtidig miskendes, er, at evalueringen dermed frem for alt må forstås som et neoliberalt styringsredskab inden for rammen af en New Public Management som selv befinder sig inden for rammen af en instrumentel positivisme: Der er tale om en normal evaluering som ses som den anden side af normal evalueringsforskning (jf. Nørholm 2008a).

Desuden er den implicite forudsætning, at det er fornuftigt, at der formuleres anbefalinger til forbedring af systemet (jf. forordet). Hvis imidlertid systemets formål og funktion, sådan som det underforstås, baseres på idemæssige forestillinger og ikke på videnskabelig indsigt i forholdene, har anbefalingerne en ganske særlig (symbolsk) karakter: De praktiske teorier kan ikke blot afvises som værdiløse (hvilket ellers impliceres hos Durkheim (1975: 71), men må analyseres og forstås inden for rammen af en teori, som medregner dens symbolske værdi og betydning. Dette kan kun ske ved at overskride de rammer, som evalueringen såvel som forskningsrådssystemet ses befinde sig inden for (jf. Bourdieu & Passeron 1992).

Evalueringens deltagere

Deltagerne i evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark præsenteres således:

Koncerndirektør Søren Isaksen, NKT Holding A/S, formand for evalueringspanelet [...]

Administrerende direktør Arvid Hallén, Norges Forskningsråd [...]

Tidligere direktør Christian Thune, Danmarks Evalueringsinstitut [...]

Direktør Gurli Martinussen, TrygFonden [...]

Rektor Harriet Wallberg-Henriksson, Karolinska Institutet [...]

Professor Kirsten Hastrup, Københavns Universitet

(F&I 2009: 9)

Panelmedlemmerne er enten dominante spillere på en økonomisk økonomisk arena og indtager relativt dominante positioner i et magtens felt, eller de befinder sig, qua ledere i et universitært felt, ved en heteronom pol ('højre') i et universitært felt snarere end ved en relativt autonom pol ('venstre') (jf. Bourdieu 1988, Callewaert 2003, Nørholm 2005, 2008b, 2009a: 35; jf. desuden Kant 1798/1998: 298-9). Panelmedlemmerne fra universitetssområdet har ganske vist relativt stor videnskabelig respektive forskningsmæssig erfaring fra deres respektive forskningsområder, men qua deres funktioner som panelmedlemmer, dvs. det de som panelmedlemmer gør, det de vælger at gøre under de givne sociale omstændigheder³, befinder de

³ De sociale omstændigheder som udviklingen må ses under, er fx og som flere sider af samme sag

- forvandlingen de seneste 50-60 år af universitetet til et masseuniversitet, herunder afskaffelsen af det såkaldte professorvælde og indførelsen af en mere såkaldt demokratisk

sig tættere på en heteronom pol ('højre') end en autonom pol ('venstre'). Det er desuden karakteristisk, at intet af panelets medlemmer har videnskabelig eller forskningsmæssig erfaring med evalueringer-/evalueringsforskning og ej heller med pædagogik, hverken i umiddelbar forståelse eller som videnskabs-fag. Vi befinder os i et 'højre'-tungt (sub-)felt i et universitært felt, eller snarere fordi *doxa* er den samme som her, og som udtryk for og som den anden side af, at en evaluering er et styringsredskab inden for rammen af en New Public Management-forståelse, i et ikke-autonomt, decideret afhængigt (sub-)felt i et magtens felt.

Opsamling

At opfatte det ovenstående som en normativ kritik af en dysfunktion er en misforståelse: Fordi alle evalueringskunstens regler er nøje overholdt, og fordi evalueringen (dermed) erkendes og anerkendes som legitim, dvs. den er legitim, er det ikke nødvendigt at

-
- styreform, de seneste år afløst af en stram top-down statslig styring
 - i den forbindelse den siddende regerings forestilling om at 50% af en årgang skal gennemføre en videregående uddannelse, og at gennemførelshastigheden samtidig skal højnes (se fx Regeringen 2007: 87)
 - siden i det mindste begyndelsen af 1980'erne introduktionen af en neoliberal tankegang også på universitetsområdet, herunder anvendelsen af New Public Management (se fx Callewaert 2005a)
 - som del heraf ønsket udefra, fra et aftagerled om indflydelse på ikke alene hvad en færdigguddannet universitetsuddannet skal kunne efter afsluttet uddannelse, men desuden af hvordan dette skal læres (se fx diskussionen hos Petersen 1997/8), også dette hjulpet godt på vej af en neoliberal uddannelsespolitik
 - den såkaldte akademisering af praktiske uddannelser til semiprofessioner; i Sverige udbydes disse fra slutningen af 1970'erne i regi af universitetet, det samme sker sandsynligvis i Danmark inden for en overskuelig årrække
 - afviklingen efterhånden af en feltspecifik erkendelsesøkonomi nødvendig for universitetets relative autonomi (og dets demokratiske funktion, jf. Kant 1798/1998) til fordel for en økonomisk økonomi som universel målestok
 - indskrænkningen/afviklingen af muligheden for at arbejde grundvidenskabeligt ('venstre') til fordel for alene arbejdet med praktiske teorier og udviklingen af forvalterviden ('højre')
 - samt endelig at snart sagt ethvert forvaltningstiltag skal legitimeres med henvisning til forvaltningsviden i form af en evaluering, certificering, kvalitetssikring, med måloptilling og kontrol af målopfyldelse osv. osv., jf. desuden Callewaerts om end polemiske, så dog meget præcise ord i den upublicerede tekst *Utværdering och social reproduktion* fra 1976: "Två saker torde vara självklara när det gäller 'utvärdering', nämligen att det är frågan om någonting som samtidigt är helt oproblematiskt och på alla sätt diskutabelt. Helt oproblematiskt: varje småländsk bonde anser att man kan lära sig för morgondagen av vad gårdagens mödor har gett i resultat. På alla sätt diskutabelt: även en icke bonde torde förstå att när den härskande klassen medelst statsapparaten anställer folk som uppfattar sig själva som samhällsvetenskapliga forskare för att 'utvärdera' resultatet av ett åtgärdsprogram som skall lätta på bondens bördor, så skall man vara på sin vakt. Här säljes med all sannolikhet äpplen för citroner." (Callewaert upubl. 1976: 1).

deltagerne i evalueringen har systematisk, teoretisk-filosofisk reflekteret viden om det de vurderer og foreslår forbedret, respektive om det redskab der benyttes i evalueringen. Før man derefter drager den slutning, at alt minsandten ville se bedre ud hvis samtlige af panelets medlemmer havde de (videnskabelige) erfaringer, som det tidligere er påpeget ikke er socialt nødvendigt at besidde, må man spørge hvilke svar, det overhovedet er muligt at give under de givne objektive omstændigheder. Og da ser man, at det på det pågældende sociale sted og under de givne sociale omstændigheder er socialt nødvendigt ikke at præsentere selv en eventuelt tilstedeværende videnskabelig indsigt i de nævnte forhold/områder. Gøres det alligevel, begås en social fejl; blev der fx anvendt et system som implicerede "teoriinriktad utvärdering" (som det foreslås i Lundgren & Franke-Wiberg 1980), kunne man snarere tale om en dysfunktion. Dvs. at det, som kunne ligne en udhængning af panelmedlemmerne, ikke er det. Det som gøres, er det, som er muligt under de givne sociale omstændigheder. Man kunne dog ønske sig lidt mere civilkurage og noget så gammeldags som æresfølelse og klassebevidsthed fra i det mindste evalueringspanelets medlemmer fra universitetsområdet (jf. Bourdieu 2000, "Efterskrift"), men det er en politisk udmelding, som ikke har med analysen at gøre.

I Nørholm (2008a) sammenlignes evalueringerne af en række uddannelser i et medicinsk felt foretaget i regi af Evalueringscenteret/Danmarks Evalueringsinstitut, med den evaluering, som blev foretaget af en række forskere fra den daværende EVU-gruppen på RUC: Skønt de personer fra EVU-gruppen som stod for udførelsen af *Evaluering af de grundlæggende social og sundhedsuddannelser* (Erhvervs- og voksenuddannelsesgruppen 1996), alle havde universitetsuddannelser bag sig med pædagogik som fag, og skønt der derfor principielt var alle muligheder for at foretage en videnskabelig rekonstruktion af forholdene på området, blev evalueringen alligevel foretaget med en række grundantagelser til fælles med de evalueringer som blev foretaget i regi af EVA, først og fremmest samme antagelser om genese og struktur af menneskelige handlinger (implikationen af en rationel handlingsteori, 'rational man') (jf. desuden Nørholm 2008a: 177-223, især 207). Hævdelsen her og i øvrigt er, at disse grundantagelser udgør en slags miskendt fælles forbevidste for evalueringernes deltagere.

Den sociale nødvendighed af, at evalueringspanelet ser ud, som det gør, såvel som af at evalueringen udføres på denne bestemte måde, er to sider af samme sag, som viser, hvordan universitetets relative autonomi i udgangspunktet er svag: Under de

givne omstændigheder findes der ikke (der kan ikke findes, det er socialt nødvendigt, at der ikke findes) felt-interne kriterier til bedømmelse af kvaliteten af ansøgningerne om midler til finansieringen af produktionen af forskning/videnskab; i stedet anlægges økonomisk økonomiske frem for erkendelsesøkonomiske kriterier. Dvs. at dette 'felt' egentlig er del af et felt med en anden *doxa*, end en administrativ allokering til universitetet signalerer. Dette gælder især for det, jeg har kaldt normal evalueringforskning (jf. Nørholm 2005, 2008a)

Den forskning som fremmes af forskningsrådssystemet qua implikationen af, at en anvendt metode garanterer kvaliteten af undersøgelsen, befinder sig inden for rammen af en bestemt form for logisk positivisme (jf. desuden visse pointer i Callewaert 2005b), nemlig en instrumentel positivisme, hvilket ses af at der anlægges felteksterne kriterier vedr. orden og metode ('højre') frem for feltinterne kriterier vedr. forskningens kvalitet ('venstre') ved evalueringen af ansøgningerne om forskningsmidler. Denne tendens forstærkes af de anbefalinger, som formuleres af evalueringspanelet vedr. evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009), som da også og som en anden side heraf alene omfatter ordens-/metodiske forandringer/tiltag. Imidlertid er dette under de givne omstændigheder fuldkommen fornuftigt, og det er en misforståelse at antage, at funktionen (den primære funktion) af et forskningsrådssystem, som organiseres efter anbefalingerne (og i det hele taget), er at fremme produktionen af ny erkendelse: De anvendte målestokke (bedømmelserne af de indkomne projektafsøgninger) kan ikke måle det, de anvendes til og foreslås anvendt til, hvis man tager anvendelse og formål for pålydende. Rekonstrueret fungerer målestokkene, evalueringssystemerne symbolsk som styringsredskaber inden for rammen af en New Public Management, hvor naturaliseringen af ordens-/metodiske greb som rimelige evalueringskriterier viser, at der først og fremmest er tale om et system til reproduktion og uddybning af givne sociale dominansforhold, udført pr. politisk-administrativ *habitus*, frem for et system som rekonstruerende og pr. videnskabelig *habitus* vurderer den videnskabelige kvalitet af forslag til videnskabelige projekter til produktionen af ny erkendelse. Denne pointe formuleres mindre skarpt i Nørholm (2008a), og analyserne i denne artikel underbygges og skærper pointen.

Samtlige evalueringspanelet's 23 anbefalinger i evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009: 53) omhandler rådets/rådernes organisering/struktur og de anvendte metoder. Ikke en eneste anbefaling omhandler hvordan kvaliteten af den

forskning som skal eller ikke skal støttes, er tænkt at måles; intetsteds anbefales der, at der arbejdes mod en formulering af indholds-kriterier for vurdering af forskningens kvalitet (jf. diskussionen hos Bourdieu 2005); ikke en eneste anbefaling omhandler kriterier for indhold eller prioritering af den forskning som skal eller ikke skal støttes. Overalt impliceres at anvendes den rette metode metodisk, garanteres kvaliteten af undersøgelsen.

Anbefalingerne befinder sig dermed inden for rammen af en instrumentel positivistisk forestilling om metode-ensartethed som garanti for videnskabelig eller forskningsmæssig kvalitet. Yderligere pointerer Lundgren (1979), at det eneste der egentlig opnås når den samme metode anvendes systematisk og efter metodeforskriften, dvs. uden tilpasning til det som undersøges, er usammenlignelige resultater.

Og selv den forestilling som impliceres, at en systematisk anvendelse af metoden viser, at metoden (kan) anvendes efter forskrifterne, er usikker: I forbindelse med regelfølge appelleres altid på noget andet end selve forskriften, fordi nemlig forskriften aldrig indeholder en forskrift for at følge forskriften osv. Denne diskussion ses fx hos Wittgenstein (1960, fx §§81ff) hvor en helt central pointe er, at for at følge en regel kræves en regel for regelfølge: Ingen regel er entydig uden en regel til at forklare, hvordan den første regel skal følges. Dvs. at for at følge en regel, kræves en regel for regelfølge, som i sin tur kræver en regel for regelfølge af reglen for regelfølge osv. i en uendelig regres: Fordi der alligevel altid og empirisk konstaterbart sker noget og ikke sker ingenting, appellerer regelfølge på noget andet end selve reglen.

Med Bourdieu (1977) er argumentet her, at dette andet der appelleres på i forbindelse med såvel evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) såvel som i forbindelse med arbejdet i det evaluerede forskningsrådssystem, er den opfindsomme praktiske sans, teoretisk rekonstrueret som *habitus*: I analyse og diskussion af giftermålsstrategierne hos kabylerne argumenteres i Bourdieu (1977, især pp. 30-71) for, at det som pr. videnskabelig rekonstruktion ligner det mindst omkostningstunge giftermål, efter indgåelsen og med henvisning til den legitime/officielle regel for, hvordan giftermål skal indgås, en regel som samtidig fungerer som en legitim/officiel genfortælling af, hvordan det altid er foregået, i genfortællingen, efter indgåelsen legitimeres som at gommen har fået den rette kone, den som passer med de legitime genfortællinger. Det, som miskendes, er m.a.o. at det snarere var det mindst omkostningstunge giftermål, som blev indgået, at det som vælges gjort, er det, som er muligt under de

givne sociale omstændigheder. Der appelleres på *habitus* i den praktiske forvaltning af reglen, og på at den rekonstruerede regelmæssighed (strategi), som et produkt af de givne sociale omstændigheder, skal kunne på forhånd og pr. krop. Denne diskussion tages op senere i artiklen. Det som vælges gjort, og som siden genfortælles, som at reglen er fulgt, er det, som under de givne omstændigheder kunne vælges gjort.

I Nørholm (2009a) modstilles en sortering pr. videnskabelig rekonstruktion ('venstre') og en sortering pr. *habitus* ('højre'). Imidlertid er det upræcist eftersom enhver praktisk handling har den praktiske sans i bunden, i teoretisk rekonstruerende termer med *habitus* i bunden som generativt princip i mødet med et felt; uanset hvordan bedømmelsen af de indkomne forskningsansøgninger foretages, appelleres på *habitus* i det praktiske arbejde, hvad enten det er en 'venstre'-*habitus* (videnskabeligt rekonstruerende) eller på en 'højre'-*habitus* (politisk-administrativt). Eftersom det er socialt nødvendigt at henvise til metode og en systematisering heraf skjules imidlertid, at en 'højre'-*habitus* er grunden for bedømmelsen, samtidig med at legitimiteten og styrken af de principielt partisk-partiske sorteringer øges gennem hævdelser og den tilhørende erkendelse og anerkendelse af metodens upartiskhed, dvs. gennem en miskendelse af sorteringsprincipielle og reelle partiskhed.

Uddybende analyse og rekonstruktion

Forskningsrådssystemet i Danmark er et evaluerings-selvevaluerings-system, som benytter sig af belønninger (bevillinger, penge), og hvor kriterierne for systemets effektivitet (anbefalinger, prioriterede projekter) genfindes i et magtens felt – eller ved en heteronom pol i et universitetsfelt. Det evaluerede forskningsrådssystem er et redskab for ledelse, hvor en økonomisk økonomi med penge som universel møntfod benyttes til værdisættelse af videnskabelig eller forskningsmæssig kvalitet. Dette viser hvordan en feltspecifik erkendelsesøkonomi, som ellers er nødvendig for feltets relative autonomi, er svækket og vil svækkes yderligere af evalueringspanelets anbefalinger: Forskningsarbejde måles ikke (evt. ikke længere; det kræver en anden analyse end den, som præsenteres her) i forhold til egne, interne kriterier og på egne præmisser, men efter en målestok som ser ud som om den hentes udefra. Imidlertid er det mere præcist at sige, at målingen og det målte befinder sig et andet sted end umiddelbart antaget, og end det skylder sin legitimitet (jf. Nørholm 2005, 2008b): Alt måles, evalueres efter én naturaliseret målestok (penge) og ikke i forhold til, hvad der måles, som om

det ikke spiller nogen rolle hvad der måles, evalueres (jf. Lundgren 1979). Med udgangspunkt i at anvendes den samme metode universelt, produceres usammenlignelige resultater (Lundgren 1979) anbefaler Lundgren & Franke-Wiberg (1980) en "teoriinriktad utvärdering", hvor en evaluering, så langt det lader sig gøre, må gå ud fra teorier og/eller videnskabelige antagelser om det som evalueres. Det er den diametralt modsatte, instrumentel positivistiske vision, som ses ikke alene i evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009), men også i det hele taget i selve forskningsrådssystemet. Dette understreger, at funktionen af evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) ikke nødvendigvis er en forbedring af et system til fremme af produktionen af ny erkendelse, men snarere er en forbedring af et system, som legitimerer allerede socialt nødvendige administrative (forsknings-)prioriteringer. New Public Management. Samtidig ses hvordan arbejdet i forskningsrådssystemet i Danmark forvandler feltspecifikke, erkendelsesøkonomiske interesser til økonomisk økonomiske interesser, så penge træder i stedet for videnskabelig anerkendelse (ære) som målestok. Der er tale om en æreløs forvandling af feltspecifikke interesser til økonomisk økonomiske interesser. Sagt anderledes, sker der en kapitalisering/ekspløitering af en feltspecifik økonomi (jf. Nørholm 2009a).

At menneskelige handlinger opfattes som regelfølge, ser ud til at ligge som en grundforestilling – *doxa* – i såvel forskningsrådssystemet som i evalueringen heraf. En sådan forestilling findes ligeledes ved en heteronom universitær pol, en 'højre'-pol, hvor det som anerkendes, er akademisk organisationskapital frem for ved en relativt autonom universitær pol, en 'venstre'-pol, hvor det er videnskabelig/intellektuel prestige som tæller (jf. Bourdieu 1988, Callewaert 2003 samt Nørholm 2005, 2008b). Og frem for alt genfindes en sådan forestilling i et magtens felt. Dermed kan der argumenteres for at evalueringspanelet rekrutteres ved en ordensopretholdende 'højre'-pol, og at denne pol fremmes på bekostning af et intellektuelt/videnskabeligt 'venstre'; evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) er først og fremmest et politisk styringsredskab, som evaluerer et andet politisk styringsredskab (selv forskningsrådssystemet), begge inden for rammen af en New Public Management og dermed understreges atter, at vi – hvad angår såvel evaluering som det evaluerede – befinder os i et magtens felt. Den forskning som fremmes i og med forskningsrådssystemets arbejde, befinder sig enten ved en heteronom pol i et universitært felt eller i et ikke-

autonomt (sub)felt i dette magtens felt, bl.a. i og med naturaliseringen af en instrumentel positivistisk vision. En sådan tendens forstærkes af evalueringens anbefalinger.

For menneskelige praktikker gælder, at *habitus* er i bunden som generativt princip. Dette gælder uanset om der henvises til bestemte metoder eller ikke, og hvor der er en metode at henvises til, som anerkendes for sin upartiskhed, forstærkes og skjules det principielt partiske i denne position med henvisning til at benyttes metoden metodisk, sikres det upartiske. Med Wittgenstein (1960) og Bourdieu (1977) argumenteres der for at regelfølge ikke er en regel, der følges, men i stedet er en praktisk sans som praktisk forvalter de givne sociale omstændigheder. Eftersom både evalueringen og forskningsrådenes bedømmelser foretages pr. (administrativ) *habitus*, og eftersom evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) såvel som forskningsrådenes bedømmelser skyldes deres legitimitet, at de foretages som om de eksplicite kriterier er de kriterier, som i praksis anvendes ved bedømmelserne, (for)bliver de kriterier, som sorteringen i praksis foretages efter, skjulte, fordi de qua habitualiserede er praktiske. Dette kan udtrykkes mere dramatisk: Fordi kriterierne under de givne omstændigheder (herunder en naturalisering af kriteriernes indholdsside) er eksplicite og er udformet, som de er, bliver kriterierne i praksis hemmelige; kriterierne skal kunnes på forhånd og pr. krop. At kriterierne er hemmelige og skal kunnes pr. krop indebærer desuden, at når det hele bevæger sig, forstærkes en social sortering; også reglerne for forandringen er symbolske og skal kunnes pr. krop; de læres ikke pr. diskurs.

Det ovenstående er ikke en konspirationsteori: Sorteringen fungerer funktionsfrit, fordi kriterierne i praksis er hemmelige for alle involverede, dvs. fordi disse forhold såvel som den pædagogiske funktion miskendes af alle og overalt. Dette forhold forstærkes i og gennem evalueringens anbefalinger. Det bliver således stedse mere forudsigeligt hvilke (videnskabelige) positioner og hvilke typer af projekter, som får midler ved forskningsrådenes tildelinger: Af Notat (2010) fremgår det, at i samtlige forskningsråd er succesraterne for medlemmer af rådene større end for samtlige ansøgere. Dette forklares præliminært med, at forskerne i forskningsrådene “netop er udpeget til hvervet i deres egenskab af fremragende forskere” (Notat 2010: 1), hvilket er en forklaring som nærmest råber på analyse i termer af netop ‘højre’-’venstre’, dvs. i termer af den interne sociale og symbolske funktion af et akademisk system som den ses fx i

Bourdieu (1988).⁴ Præliminært ses hvordan det dominant dominante forudsætter sin egen (både principielt og reelt umulige) upartiskhed, og hvordan også en undersøgelse af en eventuel partiskhed har samme forudsætning: Notat (2010) indeholder ikke en analyse, det er et partsindlæg og må ses som del af evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009), som tilsvarende er et partsindlæg.

I Andersen & Henningsen (2009) påpeges en skæv fordeling af forskningsmidler i forhold til “forskernes sociale baggrund, deres køn og deres nationalitet/oprindelsesland” (Andersen & Henningsen 2009: 4). I konklusionen fremføres, at – trods visse svagheder ved analysen – er “Hovedindtrykket af analysen [...] imidlertid, at forskningsrådene som ressourceallokeringsmekanisme i store træk afspejler de hierarkiske strukturer, eksklusioner og uligheder, der i øvrigt findes i forskningsverdenen.” (Andersen & Henningsen 2009: 19). Hvad angår forklaringer på fx en skævhed i fordelingen af midler i forhold til faktoren (biologisk) køn, fremføres fx, at “En del af disse uligheder skyldes uden tvivl et samspil mellem overordnede ressourceprioriteringer mellem fagområder og en fag- og emnerelateret kønsarbejdsdeling, men en konkret afdækning heraf vil kræve nøjere analyse.” (Andersen & Henningsen 2009: 19). Dvs. ingen forklaring af den type som opridses i denne artikel.

Også resultaterne i Wright (2009) peger på en ulige fordeling af forskningsmidler: Skønt den model, som i 1986 indførtes i Storbritannien til at måle forskning ved enkeltinstitutter The Research Assessment Exercise (RAE), indebar et større forskningsoutput, blev det øgede output af normalvidenskab (Wright

⁴ I mail 13/4 2011 skriver kontorchef Claus Beck-Tange, Center for ledelse og analyse, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling at

Det er Forsknings- og Innovationsstyrelsen, som har gennemført den pågældende analyse for evalueringspanelet (for evalueringen af forskningsrådssystemet). På den baggrund bad evalueringspanelet om en uddybende analyse, som som du kan finde på følgende link:

<http://www.fi.dk/raad-og-udvalg/det-forsknings-innovationsraadgivende-bevilgende-system/evaluering-af-forskningsraadssystemet/uddybende-analyse-af-forskningsraadens-bevillingspraksis> [dvs. i Notat 2010, MN]

Denne analyse er ligeledes udført af Forsknings- og Innovationsstyrelsen under projektledelse af en ekstern undersøger, tidligere departementschef i Undervisningsministeriet, dr.polit. Inge Thygesen.

Af banale habilitetsårsager er det påfaldende, at en sådan undersøgelse af et ministerielt nedsat organ gennemføres af organet/ministeriet selv, og behovet for en objektivende analyse understreges egentlig bare af den ovenstående (kvasi-)forklaring. Samtidig understreges, at den pædagogiske funktion af dels Notat (2010), dels evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009), dels selve forskningsrådssystemet er den samme som forskellige dele af et NPM-styringsredskab inden for et forskningspolitisk område.

2009: 18). I Danmark afvistes RAE til fordel for en kvantitativ model med optælling af publikationer i bestemte top-tidsskrifter. Begge forhold indebar en skævvridning af forskningen i forhold til det eksisterende frem for det nytænkende. Wright (2009) konkluderer at ikke alene sker der en skævvridning af forskningen, der sker desuden en skævvridning af selve akademiets natur: 1. forskerne presses til at bruge tid og energi på at publicere i netop disse tidskrifter og ikke foretage sig andet, 2. tildelingen af midler koncentrerer sig til top-institutter, og 3. der sker en skævvridning af anvendelsen af offentlige midler på universiteterne, fordi de anvendte citationsindeks er privatejede (Wright 2009: 29).

I de ovennævnte artikler findes ingen forklaringer af den type, som findes her; forklaringer som medregner, at en ulige fordeling er et strukturelt forhold: Ganske vist foretages en ulige fordeling af midler af enkeltpersoner eller grupper af personer, men i en feltteoretisk optik, som anlægges her, er disse enkeltpersoner eller grupper af enkeltpersoner underlagt sociale tvange. Det, som vælges gjort, erkendt som og påberåbt som fri valg, udgør fri valg af det socialt mulige, fri valg inden for sociale grænser. Under de givne sociale omstændigheder er det ikke muligt at foretage ethvert valg.

I forhold til fx fraværet af objektivering i Notat (2010) og i forhold til udgangspunkterne i de andre nævnte artikler vurderes det, at denne artikels udgangspunkt giver en mere fyldestgørende forklaring. Pointerne hos Wright (2009) minder om pointerne i denne artikel. Hvad der dog ikke præsenteres hos Wright, er en forklaring på denne egentligt pædagogiske funktion af review-systemerne.

Anbefalingerne i evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) prioriterer orden/metode ('højre'), frem for de(n) forsker(e) som vil finde ud af noget nyt potentielt ('venstre'); 'højre' tilgodeses af et system i fremmarch med anvendelse af ansøgninger, mens 'venstre' tilgodeses af et system under afvikling med tildeling af basismidler, nødvendig for en sikring af universitetets overlevelse som demokratisk nødvendig, relativt autonom instans til produktion af den mod-kundskab, som mangler i en given konjunktur (jf. Bachelard 1976).

Forskningsrådssystemet i Danmark fungerer som et selvevalueringssystem, hvor selvevalueringerne siden evalueres af forskningsrådenes medlemmer: Sorteringen foretages af dominant dominante spillere pr. politisk-administrativ *habitus*, frem for rekonstruerende pr. videnskabelig *habitus*, og sorteringen foretages med anvendelse/implikation af ordens-/metodiske anvisninger inklusive de foreslåede anbefalinger

som kun er velegnede under de instrumentel positivistiske forudsætninger, de selv er med til at reproducere, og som naturaliseres i og med evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) såvel som i forskningsrådssystemets arbejde som sådan. Sorteringen er dermed til fordel for det normale, og det ikke-normale sorteres fra ved hjælp af ordens-/metodiske anvisninger, som kun er relevante under instrumentel positivistiske forudsætninger som ikke medreflekteres, som det i en positivistisk vision ikke er nødvendigt at medreflektere. Det normale kanoniseres, naturaliseres som om sorteringen blev foretaget ved hjælp af universelle ordens-/metodiske anvisninger inklusive de foreslåede anbefalinger. I en proces af social alkymi forvandles det partikulære til det universelle.

Den (sociale) nødvendighed af ikke at foretage en videnskabelig rekonstruktion ses (med henvisning til diskussionerne i Bourdieu 1988) som den anden side af, at de involverede spillere indtager dominant dominante positioner. Under de givne omstændigheder er konsekvensen, at evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) såvel som de evalueringer, som foretages i forskningsrådssystemet, frem for at promovere videnskab i streng forstand, promoverer forskning, som fungerer som legitimeringsdiskurs for allerede socialt nødvendige (politisk-)administrative tiltag (forvalterviden) – jf. diskussionen i Bourdieu (2005). Det gælder både, hvad angår forskning og i det hele taget.

Med en parallel til Nørholm (2008a) ses dermed, at dels evalueres forskningsrådssystemet i Danmark af en ad hoc-instans med samme egentligt pædagogiske funktion som den Evalueringscenteret/Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har, dels har dermed både evalueringen og forskningsrådssystemet samme normale funktion som EVA: At foretage en principielt partisk sortering i forhold til allerede eksisterende sociale forhold og således at disse forhold rekonstrueres, på en måde så det ser ud, som om sorteringen var upartisk, uvildig og foretaget efter universelle kriterier (hvilket nemlig hele systemet skylder sin legitimitet). Dette sker desuden gennem en miskendelse på ethvert socialt hierarkisk niveau af denne objektiverede funktion, hvilket øger styrke og legitimitet af hele øvelsen; jf. desuden diskussionerne af evalueringssystemet i skole/uddannelsessystem i Bourdieu & Passeron (1992).

Systemets upartiskhed fastholdes uanset en principiel partiskhed, hvilket viser, hvordan staten (den stærke stat) findes overalt, i denne sammenhæng i kroppen på den enkelte forsker såvel som det enkelte medlem af forskningsrådene som en disposition til at

handle således, at et principielt vilkårligt socialt dominansforhold reproduceres på bekostning af alle andre.

Forskningsrådssystemet i Danmark er en væsentlig spiller på universitets/forskningsområdet, tilmed en spiller, som efterhånden som basisbevillingerne forsvinder, får en monopollignende status hvad angår fordelingen af statslige forskningsmidler. Ikke alene evalueringen af forskningsrådssystemet, men også forskningsrådssystemet som sådan medvirker til en yderligere svækkelse af universitetets relative autonomi. Det, som samtidig sløres, er, at det ikke er erkendelse og produktionen heraf som står på spil, men (politisk-)administrativ prestige, magt, og penge. Pr. anerkendelsen for noget andet (dvs. pr. miskendelse af den objektiverede funktion) sløres det, at forskningsrådssystemet befinder sig enten tæt på en heteronom pol i et relativt autonomt universitært felt, eller snarere i en ikke-autonom, decideret afhængig del af et magtens felt. Dette svarer nøje til de centrale pointer i Nørholm (2008a, jf. desuden 2005, 2008b).

Det er ukontroversielt at konkludere, at forskningsrådssystemet er et sorteringssystem; hele idéen er, at der skal foretages en sortering. Det bliver dog kontroversielt, når man indser, at sorteringen foregår i forhold til allerede eksisterende sociale forskelle – hvilket nemlig er illegitimt, hvis det siges ligeud, fordi systemet skylder sin legitimitet, at det netop ikke er sådan, det fungerer (jf. Bourdieu & Passeron 1992); legitimiteten afhænger af at den reelle funktion miskendes.

Rekonstruktion og refleksion

Umiddelbart kunne det ovenstående se ud som et argument for, at den, som vil forske, frem for at deltage i forskningsrådssystemets selvevalueringer, gjorde klogere i at bruge tiden på at – forske. Gennem ikke at hengive sig til at skrive forskningsrådsansøgninger, kunne den som vil forske i noget mere eller mindre originalt, videnskabeligt rekonstruerende, dels spare den tid som medgår til at skrive forskningsrådsansøgninger, dels undgå at medvirke til at legitimere formuleringen af en nødvendig legitimeringsdiskurs for allerede socialt nødvendige forskningsprioriteringer som ville være åbenlyst illegitime uden en instans som forskningsrådssystemet – inklusive evalueringen heraf, fordi et system som forskningsrådssystemet er under kontrol af en instans, som qua erkendt og anerkendt som upartisk (en upartiskhed som ikke findes), sikrer forskningsrådssystemets legitimitet.

Imidlertid er deltagelse i udformningen af ansøgninger dels implicit en gensidig kollegial forventning, dels eksplicit en institutionel forventning; forberedel-

sen af ansøgninger som opfattes som strengt nødvendigt for arbejdet på den institution, man er ansat ved, bl.a. og måske især og på en sært selvforstærkende måde, fordi en stigende del af den enkelte medarbejders løn (skal) finansieres efter ansøgning (jf. desuden min diskussion af finansieringen universitetsansattes løn i Nørholm 2009b). Et sådant ansøgningsarbejde, som indebærer deltagelse i forskellige grupper som holder møder, som qua grupper, efterhånden er de eneste, der kan ansøge om midler, er dels udtryk for en gensidig anerkendelse af arbejdet, dels et fingerpeg om hvorvidt den enkelte forskers arbejde ligger inden for rammerne af en institutionel eller over-institutionel *doxa*: Medlemskab af en gruppe implicerer større grad af kollegial accept (og kontrol) og i næste omgang en større ensretning af arbejdet. Dels er udformningen af ansøgninger efterhånden et mål i sig selv for opfyldelsen af en officiel forventning til den enkelte medarbejder som et mål for vedkommendes arbejdsindsats (jf. Øllgaard 2010), og eksemplificerer hvordan strukturelle krav inkorporeres som subjektive fornemmelser af, hvad der er det rigtige/forkerte at (have lyst til at) gøre. Det er ikke alene strukturerne som sorterer (i en strukturalistisk vision), og ej heller er det alene de subjektive valg, der sorterer (i en subjektivistisk/eksistentialistisk vision). Der er tale om en inkorporering af de objektive strukturer udmøntet i habituelt betingede subjektive præferencer, som begrænser de subjektive valg til det socialt mulige, *habitus* i mødet med et felt.

Det er netop dette forhold, at hele arbejdet, de praktiske handlinger foregår praktisk, præ-refleksivt, dvs. uden for umiddelbar erkendelsesrækkevidde for den enkelte, som gør mekanismen så stærk: Det arbejde, som konkret udmøntes under de givne sociale omstændigheder, følger af samspillet med omgivelserne og erkendes og anerkendes, opfattes som rimeligt og en god idé. Dette gælder sandsynligvis altid. Det, som dog ikke gælder altid, er de omstændigheder, arbejdet foregår under nu, herunder naturaliseringen af en principielt vilkårlig forestilling om struktur og genese af menneskelige handlinger, som implicerer, at menneskelige handlinger foregår som bevidst rationelle og fuldt oplyste, som bortser fra symbolske eller sociale aspekter af disse handlinger, og som opererer uden en symbolsk økonomi af menneskelige handlinger – ‘rational man’.

Det, som forventes, er, at den enkelte medarbejder deltager i møder og ansøgningsarbejde som rekonstrueret medvirker til reproduktionen af alle de implicerede (for)forståelser, herunder reproduktionen af allerede eksisterende, principielt vilkårlige sociale dominansforhold, gennem en hengivelse til bl.a. et

selvevaluerende ansøgningsarbejde, som tilgodeser de allerede privilegerede på bekostning af de allerede ikke-privilegerede, og som er til ulempe for en videnskabeligt rekonstruerende tilgang.

Den egentligt pædagogiske funktion af evalueringer af den type, som foretages af et forskningsrådssystem, er m.a.o. at fungere som en socialt nødvendig legitimeringsdiskurs for allerede socialt nødvendige (politisk-)administrative tiltag (dvs. som forvalterviden), og en sammenligning med radioens ønskekoncerter er nærliggende: Det, som spilles, er det, radioværten af social nødvendighed og egen habitueret præference ville vælge at spille alligevel. Valget af det, som spilles, er dog ikke legitimt uden en henvisning til indsendte lytterønsker, dvs. uden at der faktisk findes indsendte lytterønsker til flere plader, end der er tid til at spille: Pr. social alkymi forvandles dårlig popmusik til verdenshits med henvisning til lytternes præferencer, og som om det var lytternes og ikke pladevenderens præferencer, som styrede. Arbejdet i et ansøgningsbaseret forskningsrådssystem forvandler tilsvarende pr. social alkymi mainstream-trivialiteter til videnskab og udelukker samtidig det alternative. På den måde besvares også et af de spørgsmål, som trænger sig på efter man i Notat (2010) læser, at forskerne i forskningsrådene er placeret der som excellente forskere. Umiddelbart skulle man mene, at det var unødvendigt, at forskningsrådene inddrog hele landets forskere for at tildele midler til sig selv. Pointen er, at en tildeling af midler til sig selv helt enkelt ville savne legitimitet, hvis ikke det (symbolsk) stipuleredes, at alle kan ansøge.

Sammenligningen med radioens ønskekoncerter gælder for såvel det evaluerede forskningsrådssystem som for evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009): Det som sikres, er legitimiteten af det socialt nødvendige som ikke kunne gennemføres uden de indsendte ansøgninger og tilhørende evalueringer som to sider af samme sag, respektive uden den formaliserede, konsekreerede og konsekrerende evaluering. Sorteringen i to niveauer dels forstærker legitimiteten, dels forstærker usynliggørelsen af det principielt socialt vilkårlige i sorteringen; miskendelsen af funktionen medvirker til på samme tid effektivt at skjule og forstærke funktionen.

Konklusion

Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark (Forsknings- og Innovationsstyrelsen 2009) er en normal evaluering, som dog ikke kan forstås uden at det samtidig erkendes og anerkendes, at forskningsrådssystemet i Danmark i sig selv er et evalueringsselvevalueringssystem. I og med anvendelsen af

selvevalueringer i både evalueringen og det som evalueres, er der tale om en evalueringsselvevaluering af et evalueringsselvevalueringssystem, en meta-evalueringsselvevaluering, en særdeles raffineret mekanisme – med alt hvad det indebærer af social sortering i flere led, jf. Nørholm (2008a, især pp. 239-240).

Forskningsrådssystemet er en statsligt sanktioneret sanktioneringsinstans, en konsekreeret konsekkrationsinstans som afgør hvilke forskningsansøgninger som er støtteværdige; en sanktioneret og (selv)sanktionerende instans, en konsekreeret og (selv)konsekkrerende instans – jf. diskussionerne hos Lundin (2008, 2010) og Gunneriusson (2002). Tages der højde desuden for rådsmedlemmernes højere succesrate i forhold til samtlige ansøgere generelt (jf. Notat 2010), bliver der m.a.o. tale om en selvkonsekkrerende konsekreeret konsekkrationsinstans. Uanset beskrivelsen er der tale om et led i en særdeles raffineret samfundets mekanisme til social sortering og reproduktion.

Evalueringspanelet og forskningsrådssystemet er organer af statsligt delegerede funktionærer som udnævner den rette respektive den forkerte forskning (konsekkrerer respektive desekkrerer) pr. uddelegeret autoritet (jf. Bourdieu & Passeron 1992). Der er desuden tale om et system, som reproducerer og legitimerer sin egen synsmåde i og med, at de forskere som tildeles midler, som dermed konsekreerede (excellente) forskere senere kan træde ind som medlemmer af de forskellige forskningsråd. Forskningsrådssystemet såvel som evalueringen heraf føjer sig dermed ind som dele af særdeles raffinerede, omfattende mekanismer til reproduktion af samfundets orden og til legitimering af, at denne orden er baseret på demokratiske og transparente forhold og kriterier, der er lige for alle, hvor selve denne idémæssige (for)forståelse hindrer indsigten i (dvs. indebærer miskendelsen af) at dette netop ikke er tilfældet. I praksis og under de givne sociale omstændigheder – omstændigheder som i en logisk positivistisk vision aldrig medreflekteres – er de kriterier, som anvendes ved de forskellige forskningsråds sorterende arbejde, skjulte/hemmelige og til fordel for bestemte grupper, dvs. præcis ikke ens for alle. Denne tendens forstærkes af anbefalingerne i evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009).

I Nørholm (2008a, især 239-240) konkluderes bl.a., at det deri analyserede evalueringssystem udgør en firetrins sorteringsraket, hvor evalueringssorteringer sorterer evalueringer, som sorterer uddannelser som sorterer studerende/elever. Disse sorteringer foregår vel at mærke pr. politisk-administrativ *habitus* frem for rekonstruerende pr. videnskabelig *habitus*, og det

foregår i forhold til allerede eksisterende sociale forskelle og så allerede eksisterende sociale forskelle forstærkes og udbygges. I relation til evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) er det et forsker-/forskningsrådssystem, som tilsvarende sorterer, således at en allerede eksisterende social orden (herunder hvad der opfattes som støtteværdig forskning) reproduceres på bekostning af alle andre: En væsentlig pointe i denne artikel er dermed, at denne egentligt pædagogiske funktion er den primære funktion af såvel evaluering som evalueret forskningsrådssystem, nemlig at forhindre produktionen af ny erkendelse – hvilket ellers er det systemet skylder sin legitimitet.

Evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) udgør m.a.o. en meta-selvevaluering som i sidste ende, og fordi systemet i udgangspunktet systematisk udelukker det, som på alle måder er nyt, anderledes, ikke-normalt, er til ulempe ikke kun for den som ingen penge får til sin forskning (hvilket er banalt), men også og på lidt længere sigt for de(n) forsker(e) som rent faktisk får midler, dvs. for alle: Universitetets legitimitet og relative autonomi, som bl.a. afhænger af, at kriterier for forskningskvalitet formuleres internt, eroderes eller forsvinder når disse krav formuleres uden for feltet og i termer af metode og orden eller i det hele taget efter en feltekstern, i dette tilfælde politisk-administrativ logik og med penge som universel målestok, dvs. fordi kravene til både ansøgninger og forskning pr. delegat formuleres i et magtens felt. □

Skønt eksploiteringen af en erkendelsesøkonomi og dermed begrænsningen af mulighederne for at producere ny erkendelse går hånd i hånd med udhulingen af universitetets relative autonomi, må det reflektivt anføres, at det, som ligner brødnid, ikke er det; forvalterviden konkurrerer ikke med videnskab. Det væsentlige ved en analyse som den, der præsenteres her, er, at der trækkes forhold frem, som ellers forsvinder, især i og med naturaliseringen af et logisk positivistisk, instrumentel positivistisk perspektiv.

Afsluttende overvejelser

- de sociale konsekvenser af en artikel

Man kunne spørge om kritikken af et system som forskningsrådssystemet, for en universitetsforsker, svarer til at bide den hånd, der fodrer. Med artiklens pointer in mente ser det snarere ud som den hånd, der bliver bidt, alligevel ikke ville fodre, men kun symbolsk tilbyder foder; foderet går til andre positioner end den, som er artiklens. Evalueringen af forskningsrådssystemet i Danmark (F&I 2009) såvel som det evaluerede forskningsrådssystem fremmer produktio-

nen af forvalterviden, som ikke konkurrerer med videnskabelig viden. I sig selv er dette ikke problematisk, men blot den måde tingene fungerer på. Det som dog kunne begrædes, er, at forvalterviden produceres i navn af videnskab, som om der ikke fandtes andet. Med Kant (1798/1998) in mente (jf. min diskussion af universitetsledelse i samfund efter det moderne i Nørholm 2009a) kan der argumenteres for, at en sådan tendens fremmer risikoen for, at den til enhver tid siddende regering – med fx et forskningsrådssystem som redskab – hersker despotisk gennem henvisning til forvalterviden, som produceres, som om det foregik relativt autonomt, og som om det var videnskab i streng forstand. Det er derimod en stor ulykke.

Allersidst

Tak til Kim som mente, at artiklens centrale pointe var bedre værd end at ende som wesselsk aforisme, og tak til Anna som læste og kommenterede undervejs. Endelig er en væsentlig betingelse, at min stilling indebærer at en del af arbejdstiden faktisk kan gå til denne slags arbejder, og at ikke hvert minut af min arbejdstid skal finansieres. Det er trods alt endnu ikke kommet dertil at universitetet er et franchise-system, hvor retten til at anvende universitetets stempel (dvs. retten til at udstede den feltspecifikke mønt, grader) betales med økonomisk økonomiske midler (penge), der skaffes i postuleret fri konkurrence med andre om studerende og forskningsopdrag, dvs. om midler. Det bliver nok det næste.

Morten Nørholm

Lektor, ph.d., Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet, Boks 2136, SE 750 02 Uppsala, T: +46 (0)18 471 1679
morten.norholm@edu.uu.se

Abstract

Social alchemy, consecration, reproduction – resume, analysis and critique of the 2009 evaluation of the Danish Advisory and Funding System for Research.

Applying the theories by Durkheim, Wittgenstein, Bourdieu, Lundgren and Callewaert the article analyses the social and symbolic function of the 2009 evaluation of the Danish Advisory and Funding System for Research as well as of the Danish Advisory and Funding System for Research itself (the evaluand). The analysis in the article sets out from the analyses of evaluations in the author's dissertation. In

the present article the perspective is widened from evaluations to other judgments not regarded as or named evaluations.

Both evaluation and evaluand operate within an instrumental positivist framework suggesting that applying the method methodically guarantees the quality of the outcome. Durkheim's theory of different forms of knowledge is applied to distinguish between theoretical theory (science) and practical theory respectively. Wittgenstein discusses that following a rule implies more than the rule; Bourdieu implies that following a rule implies *habitus*. Both these discussions are applied to the analyses, showing that the implied evaluations are performed by political-administrative *habitus* and not by scientific reconstruction. The work of Lundgren and Callewaert are applied as more recent examples of theories about evaluations/pedagogy.

As a relatively original contribution the notion the proper pedagogical function is introduced as synonymous to the social and symbolic function. The proper pedagogical function of both the evaluation the evaluand are constructed; in turn the evaluation and the evaluand are constructed as New-Public-Management tools – each one out of several sorting steps in a societal sorting mechanism, firstly promoting research within a framework of instrumental positivism, and thus secondly reproducing an existing social order.

Keywords

Evaluation, evaluation research, university management, The Danish Advisory and Funding System for Research/forskningsrådssystemet i Danmark, instrumental positivism, social reproduction.

Referencer

- Andersen, H. & I. Henningsen 2009. *Forskningsråd i Danmark – mangfoldighed og universalisme? En analyse af forskningsrådenes bevillingspraksis i perioden 2001-2006*. Sociologisk Institut, Københavns Universitet, København.
- Bachelard, G. 1976. *Nej'ets filosofi*. Vinten.
- Bourdieu, P. 2005. "Hvorfor samfundsvidenskaberne bør gøre sig selv til genstandsområde" In: *Viden om viden og refleksivitet*. Hans Reitzels Forlag, 137-149. Den franske original er fra 2001: *Science de la science et réflexivité: cours du collège de France 2000-2001*. Raison d'agir Éditions.
- Bourdieu, P. 2000. "För en korporatism kring det universella" i *Konstens regler: det litterära fältets uppkomst och struktur*, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm/Stehag, 473-485.
- Bourdieu, P. 1988. *Homo Academicus*. Polity Press, London.
- Bourdieu, P. 1977. *Outline of a theory of practice*. Cambridge Studies in Social Anthropology, Cambridge University Press, Cambridge.
- Bourdieu, P., J-C. Chamboredon, J-C. Passeron 1991. "Part One – The break", "Part Two – Constructing the object". In: The

- Craft of Sociology. Epistemological Preliminaries. Walter de Gruyter, Berlin, 13-31, 33-55. Fransk original 1968: *Le métier de sociologue – préalables épistémologiques*. Mouton de Gruyter, Paris.
- Bourdieu, P. & J-C. Passeron 1992. *Reproduction in Education, Society and Culture*. 2nd. edition, Sage Publications, London. Fransk original 1970.
- Callewaert, S. 1976. *Utvärdering och social reproduktion*. MAP-Gruppen, Pedagogiska institutionen, Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen, Lunds universitet. Upubliceret manus.
- Callewaert, S. 2005a. Utbildningsvetenskap, en vetenskap eller professionsvetande? In *Utbildningsforskning som vetenskap och som professionens kunskap/Uddannelsesforskning som videnskab og som professionsviden*. ESEP: Ethos in Society, Education and Practices, Rapport nr 1, Uppsala universitet, 47-64.
- Callewaert, G. (Staf) 2005b. Videnskab og engagement. Af-skedsforelæsning fra lærestols-professoratet i pædagogik afholdt ved Det humanistiske Fakultet på Københavns Universitet d. 14. juni 2002. In *Utbildningsforskning som vetenskap och som professionens kunskap/Uddannelsesforskning som videnskab og som professionsviden*. ESEP: Ethos in Society, Education and Practices, Rapport nr 1, Pedagogiska Institutionen, Uppsala universitet, 65-97.
- Callewaert, S. 2003. Pierre Bourdieu: Homo Academicus. In *Fra Bourdieus og Foucaults verden – pædagogik og sociologi, diskurser og praktikker, efter det moderne*. Akademisk Forlag, København, 56-97.
- Durkheim, É. 1975. Om pædagogikkens væsen og metode. In *Opdragelse, uddannelse og sociologi*. 11x18/samfund, Carit Andersens Forlag, 60-80. Fransk original fra 1922: "Nature et Méthode de la Pédagogie". In *Éducation et sociologie*, PUF, Paris, 59-80.
- Ekeland, T.-J. 2009. Hva er evidensen for evidensbasert praksis?. In Grimen, H. & L.I. Terum (eds.): *Evidensbasert profesjonsutøvelse*. Abstrakt forlag AS, Oslo, 145-168.
- Erhvervs- og voksenuddannelsesgruppen 1996. *Evaluering af de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser*. Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening og Undervisningsministeriet, Erhvervsafdelingen, København.
- Forsknings- og Innovationsstyrelsen 2009. *Evaluering af forskningsrådssystemet i Danmark*. Kan desuden downloades via: <http://www.fi.dk/publikationer/2009/evaluering-af-forskningsraadssystemet-i-danmark>
- Gunneriusson, H. 2002. *Det historiska fältet: svensk historievetenskap från 1920-tal till 1957*. Afhandling, Uppsala universitet.
- Kant, I. 1798/1998. Der Streit der Fakultäten. In *Schriften zur Anthropologie Geschichtsphilosophie Politik und Pädagogik*. Werke in Sechs Banden. Band VI, Sonderausgabe. Darmstadt 1998, 261-393).
- Kjærgaard, T. 1996. *Den danske revolution 1500 – 1800. En økohistorisk tolkning*. 2. udgave, Gyldendal.
- Lundgren, U.P. 1979. Educational Evaluation. A Basis for, or a Legitimation of, Educational Policy. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 23, 31-45.
- Lundin, A.N. 2010. Folkbildningsforskningens fokus och icke-fokus på folkhögskolans yrkesutbildning. In *Två sidor av samma mynt. Folkbildning och yrkesutbildning vid de nordiska folkhögskolorna*, red. Lundh Nilsson, F. & A. Nilsson, 211-221. Nordic Academic Press, Lund.
- Lundin, A. 2008. *Folkbildningsforskning som fält – från framväxt till konsolidering*. Linköping Studies in Behavioural Science No. 130.

- Notat 2010. Analyse af rådsmedlemmers succesrate ved ansøgning i forskningsrådssystemet. <http://www.fi.dk/raad-og-udvalg/det-forsknings-innovationsraadgivende-bevilgende-sy-stem/evaluering-af-forskningsraadssystemet/analyse-af-raadsmedlemmers-succesrate-ved-ansogning-i-forsknings-raadssystemet/Analyse%20af%20raadsmedlemmers%20succesrate.pdf> – downloadet april 2010
- Nørholm, M. 2009a. Selskabstømning i akademiet: om universitetsledelse og New Public Management, om eksploiteringen af en erkendelsesøkonomi, om Kant og Bourdieu. *Praktiske Grunde. Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab*, nr. 3, 31-52. LINK: <http://www.hexis.dk/praktiskegrunde-03-2009.html>
- Nørholm, M. 2009b. Sanders lig på bordet. *Nyhedsbrevet*, #38, HEXIS – Forum for Samfundsvidenskabelig Forskning, 111-117.
- Nørholm, M. 2008a. *Om den sociale og symbolske funktion af uddannelsesevalueringer*. 2. udgave, Forlaget HEXIS. LINK: <http://www.hexis.dk/bog-4.html>
- Nørholm, M. 2008b. Om evalueringsforskningens relative autonomi: dansk normal evalueringsforskning som et ikke-autonomt (sub)felt i magtens felt. In: *Studier af pædagogisk praksis*, red. M. Nørholm et al, 131-160. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.
- Nørholm, M. 2005. *Danske producenter af det som kalder sig og anerkendes for at være evalueringsforskning: Felt eller subfelt? Relativ autonomi eller ikke?* Linköping: Linköping University Electronic Press. (Linköping Electronic Conference Proceedings), Kulturstudier i Sverige, 743-758. LINK: <https://www.ep.liu.se/ecp/015/061/ecp015061b.pdf>
- Petersen, K.A. 1997/8. *Sygeplejevidenskab – myte eller virkelighed?*. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, i samarbejde med Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet.
- Regeringen 2007. *Mod nye mål – Danmark 2015. Holdbar velfærd og vækst*. ISBN: 87-7856-840-4.
- Wittgenstein, L. 1960. *Philosophische Untersuchungen. Schriften*. Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 279-544.
- Wright, S. 2009. What counts? The skewing effects of research assessment systems. *Nordisk pædagogik*, 29, 18-33.

